

رونمایی از اولین مستند شهید آوینی پس از ۴۴ سال

سردار افشار: آثار شهید آوینی تاثیرگذار بود ولی بعد از آتش‌بس (جنگ عراق و ایران) که دیگر امکان فعالیت نداشت، مانده بود چه کند. ما هم نمی‌دانستیم با صدا و سیما چه کنیم

به گزارش سایت خبری پرسون، مراسم سی‌ویکمین سالگرد شهادت سید مرتضی آوینی با عنوان «میراث مرتضی» امروز با حضور برخی از چهره‌های فرهنگی و لشکری در تالار وحدت برگزار شد.

سردار افشار از موسسان جهاد سازندگی برای دقایقی به سخنرانی پرداخت و گفت: هنر را می‌توان به سه دسته هنر دولتی، هنر آزاد که هیچ قید و بندی ندارد و هنر متعهد که به انسانیت و حقیقت تعهد دارد تقسیم کرد و شهید آوینی پرچمدار هنر متعهد است. او تحت‌تاثیر امام خمینی (ره) متحول شد و با قلم و بیان و تصاویر خودش، فرهنگ ایثار را معرفی کرد. او سینمای تجاری را محکوم میکرد و سعی می‌کرد به رویکرد خودش متعهد بماند اما در این عرصه مظلوم بود و به حدی فاصله او با فرایند اجرایی دستگاه آن دوران زیاد شد که در سیما ممنوع‌الکار و از حوزه هنری هم اخراج شد.

وی با بیان اینکه فیلمهای آوینی در کشور تحول ایجاد می‌کرد ادامه داد: آثار او تاثیرگذار بود ولی بعد از آتش‌بس (جنگ عراق و ایران) که دیگر امکان فعالیت نداشت، مانده بود چه کند. ما هم نمی‌دانستیم با صدا و سیما چه کنیم، به همین دلیل اجازه گرفتیم که زمینه انتقال مجموعه روایت فتح به بسیج فراهم شود و موافقت‌های لازم در این زمینه گرفته شد.

افشار در ادامه بیان کرد: سبک شهید آوینی نیاز امروز جامعه ماست. با ویژگی‌هایی که او در نوشتار و صدا داشت هر آنچه می‌گفت قابل تحمل می‌شد. به نظر عزیزانی که می‌توانند اینگونه کار کنند، از جنایات رژیم صهیونیستی در غزه آثاری خوب و با قابلیت پخش در عرصه بین‌المللی تولید کنند.

پس از سخنرانی سردار افشار، سیدحسین هاشمی از فیلمبرداران و از اعضای موثر در ساخت اولین مستند شهید آوینی که خودش در مراسم حضور نداشت، در گفت‌وگویی تصویری که بخش‌هایی از آن در این مراسم پخش شد از برنامه‌های تولید با مرتضی آوینی برای جهاد سازندگی گفته بود. قرار است این برنامه از طریق یکی از سکوها اینترنتی پخش شود.

او در صحبت‌های خود از دیدار با برخی صاحبان دفتر سینمایی آیت از جمله انوار (معاون وقت سینما)، محمد بهشتی و مهدی حجت برای ساخت یک فیلم مستند برای نشان دادن ترکیب روحیه جهادی صحبت کرد؛ فیلمی با نام «دهکده برزان» که پیش‌تر رد و نشانی از آن در پژوهش‌های انجام شده نبود ولی در این گفت‌وگو به عنوان نخستین مستند شهید آوینی از آن سخن به میان آمد.

در این مراسم عنوان شد که این فیلم مستند در هیچکدام از آرشیوهای روایت فتح موجود نبوده ولی با همت فیلمخانه ملی ایران با مدیریت لادن طاهری، مشخص شد که توسط ارشاد نگه‌داری شده بود که برای نخستین بار در سالگرد شهادت این مستندساز رونمایی شد.

مستند «دهکده برزان» روایتی است از وضعیت شهر «دورود» در جوار یک کارخانه سیمان با انبوهی از مشکلات شهری، فرهنگی و اجتماعی که مرتضی آوینی از طریق این مستند و با روایت خود به آن مشکلات اشاره کرده بود.

پس از پخش این مستند نشست تحلیلی با حضور بهروز افخمی و اسماعیل براری برگزار شد که افخمی ابتدا توضیح داد، قرار بوده شب گذشته با پرواز به تهران برسد ولی با لغو پروازها مجبور به سفر با اتومبیل شده و به همین دلیل چون نتوانسته مستند را تماشا کند، درباره دومین اثر شهید آوینی صحبت خواهد کرد.

در ادامه براری با اشاره به اینکه نخستین مستند مرتضی آوینی کیفیت چندانی نداشته و هیچ اشکالی هم ندارد، گفت: خوب است که چنین اثری را از نگاهی دیگر ببینیم و با مطالعه آن باید متوجه شویم فردی مثل آقای آوینی چطور قدم به قدم جلو رفته، پای خود را کجا گذاشته و حتی چطور نریشن نوشته است. بنابراین به نظرم باید در این زمینه صحبت کرد که آقا مرتضایی که همه به نحوی او را می‌شناختیم در چه مسیری حرکت کرد که به آن آثار باشکوه روایت فتح رسیده است.

براری در بخشی دیگر از صحبت‌های خود به تعداد ۷۰ فیلم ساخته شده توسط شهید آوینی در روایت فتح و قابل توجه بودن این رقم اشاره کرد و گفت: چرا ما این حافظه را از دست نمی‌دهیم؟ او با دل‌های ما چه کرده که فراموش نمی‌کنیم؟ به نظرم باید به عقب برگردیم و به ساختار کارهای او بنگریم که باعث شده‌اند، آوینی و روایت فتح را فراموش نکنیم.

براری تاکید کرد: بذری که شهید آوینی کاشته، هنوز شکافته نشده است و باید آثارش کالبد شکافی شود تا روش و ساختار او بدست آید. امیدوارم پس از این گفت‌وگو یک کار پژوهشی آغاز شود چرا که آقا مرتضی نشان داد حواسش جمع بوده که فیلم‌هایش پس از این سالها هنوز فراموش نشدند.

افخمی نیز در ادامه بیان کرد: من یک سال بعد از این فیلم در سال ۱۳۵۹ «خان‌گزیده‌ها» را به عنوان دومین اثر مرتضی آوینی تدوین کردم. آن زمان متوجه شدم سید مرتضی زیر بار هیچ چیز از پیش تعیین شده‌ای نرفته و فرم ارتباط بین کلام شاعرانه با تصویر را پیدا کرده است. این فرم بعدها در مجموعه روایت فتح به تدریج پیدا شد. تصور میکنم اگر فیلم داستانی هم می‌ساخت ممکن بود این فرم را ادامه دهد هر چند فکر نمی‌کنم اگر عمرش ادامه داشت سراغ سینمای داستانی می‌رفت.

وی افزود: سید مرتضی آوینی اهل کشف و شهود بود و پیدا کردن و فهمیدن هر موضوع. به همین دلیل زیر بار تئوری‌ها نمی‌رفت تا مثلاً من به عنوان تدوینگر چیزی را به او بگویم. نظریه پدیدارشناسی که در روحیه او دیده میشد، می‌گوید که باید سراغ خود شیء یا موضوع رفت نه با پیش‌فرض. این مسئله درباره نگاه به جنگ ایران و عراق هم وجود داشت و این نگاه مرتضی آوینی همان دلیل در ماندگاری آثار اوست.